

Met MDT op zoek naar de beste versie van jezelf



Visie MDT Onderwijsgroep 2021-2024

**Visie op de verduurzaming van de maatschappelijke
diensttijd in het voortgezet onderwijs en het middelbaar
beroepsonderwijs**

Samenvatting

Adviezen van de MDT onderwijsgroep

Het doel van de MDT Onderwijsgroep is dat alle jongeren die dat willen binnen het onderwijs de kans krijgen om een MDT te doen. En dat kan alleen als scholen écht de ruimte krijgen om MDT te integreren in hun onderwijs. De MDT Onderwijsgroep wil het daarom mogelijk maken dat alle scholen die willen, die ruimte ook echt krijgen (zowel beleidsmatig als in de praktijk). Hiervoor werkt MDT in co-creatie met het onderwijsveld. De MDT Onderwijsgroep bestaat uit jongeren, docenten, beleidsmedewerkers van het ministerie van OCW en van het ministerie van VWS, maatschappelijke organisaties en de onderwijsraden. Allen leveren vanuit hun eigen ervaringen, expertise en kennis input, en staan tegelijk in contact met anderen in hun omgeving om continu bij een breder veld te toetsen of de MDT Onderwijsgroep in de goede richting zit. Jongeren geven input vanuit hun onderwijservaring en behoeften rondom MDT in het onderwijs. Docenten en maatschappelijke organisaties maken het in de praktijk mogelijk om MDT-projecten op en rondom de school uit te voeren. Zij weten als geen ander wat daar in de praktijk voor nodig is en wat er beter kan. De onderwijsraden en de beleidsmedewerkers leggen de koppeling tussen MDT en het curriculum. Deze diverse groep heeft alle kennis en ervaring in huis om tot een doordacht en doorleefd voorstel te komen over hoe MDT verankerd zou moeten worden in het onderwijs, en daar ook de benodigde onderdelen voor aan te leveren.

Samengevat geeft de MDT Onderwijsgroep twee adviezen:

1. Maak in het VO en vso buitenschools leren met MDT iets wat een leerling terug kan zien op het rapport en op de cijferlijst bij het diploma.

Dat kan bijvoorbeeld door:

- A. MDT een plek te geven in het toetsingskader van de Onderwijsinspectie in het kader van de vernieuwde wet op burgerschapsonderwijs in het funderend onderwijs.
- B. MDT op te nemen in LOB-beleid door MDT te beschrijven als uitingsvorm van LOB-activiteiten in het VO.
- C. MDT een plek te geven binnen de Nieuwe Leerweg (TL) en de te ontwikkelen praktische component van de Havo.
- D. MDT mee te nemen in de curriculumherziening van de kerndoelen van de onderbouw en de eindtermen van de bovenbouw, bij voorkeur maar niet uitsluitend gekoppeld aan burgerschapsdoelen, waarbij leerlingen vrijwillig kunnen kiezen voor het invullen van die kerndoelen of eindtermen met een MDT.

2. Geef MDT in het MBO een plek bij het vak Burgerschap en binnen LOB.

Dat kan bijvoorbeeld door:

- A. MDT op te nemen in het burgerschapsonderwijs door MDT binnen de verduidelijking van de burgerschapsopdracht te beschrijven als mogelijke uitingsvorm van burgerschapsactiviteiten.
- B. MDT op te nemen in LOB-beleid door MDT te beschrijven als mogelijke uitingsvorm van LOB-activiteiten in het MBO.



Toekomstbeeld

Nieuwsgierig lopen de twee jongens rond, als een snoepwinkel zoveel keus is er. Vandaag is de MDT-afttrap op hun school, er staan allemaal kraampjes in de aula. Na overal aan gesnuffeld te hebben, blijven ze uiteindelijk hangen bij de MDT-kraam met projecten voor ouderen. Ze weten nog niet precies wat ze willen, maar een MDT-werkplek met ouderen heeft hun interesse en ze schrijven zich daarvoor in. Nog geen paar dagen later praten ze al met een MDT-pionier en kijken ze samen welke plek het beste bij hen past. Het wordt de Klarendalse Molen. Elke dinsdagmiddag, als de rest van de klas keuzewerktijd heeft op school, mogen ze pannenkoeken bakken voor ouderen en de wekelijkse bingo organiseren. Door de gesprekken met de ouderen leren de jongens veel over de ander, maar ook over zichzelf. Ze halen er plezier uit om wat voor deze ouderen te mogen doen. Ze krijgen beter door waar hun interesses liggen en waar ze goed in zijn. En tegelijk zien ze zichzelf groeien in die dingen die ze eerst spannend vonden of nog niet zo goed in waren. Voor een hele zaal met ouderen spreken, of heel kalm en duidelijk iemand terechtwijzen als hij stiekem doet dat hij 'bingo' heeft. De drie maanden vliegen voorbij. Met meer zelfvertrouwen, ervaring en kennis over de ander en zichzelf op zak lopen de jongens voor een laatste keer de deuren van de Klarendalse Molen uit. Ze kunnen nu al niet wachten om met hun volgende project te mogen starten.

Deze twee jongens zijn niet de enige. Met hen zijn er duizenden andere jongeren die aan het begin van hun schooljaar een MDT-plek mogen uitkiezen. Zij weten niet beter dan dat zij een MDT mogen gaan doen dat schooljaar. Dat is wat iedereen tegenwoordig doet. Alle jongeren krijgen namelijk op school de kans om een MDT te doen. Om nieuwe mensen te ontmoeten, om wat voor de ander te doen en zichzelf beter te leren kennen.



Inhoud

In dit visiestuk komen de volgende onderwerpen aan de orde:

- 6 – Wie zijn wij?
- 7 1. Onze missie
- 7 2. Wat is MDT en wat is er al mee gedaan in het onderwijs?
- 7 3. Als MDT al plaatsvindt in het huidige onderwijs, waarom moet het dan nog verankerd worden?
- 8 4. Wat mist er in het huidige onderwijs?
- 9 5. Wat is de meerwaarde van MDT?
 - Wat brengt MDT
 - de jongeren
 - het onderwijs
 - de samenleving
- 12 6. Dit is hoe wij verduurzaming in het onderwijs voor ons zien
 - Voortgezet Onderwijs en Voortgezet Speciaal Onderwijs
 - Middelbaar Beroepsonderwijs
- 16 7. Wat gaat de MDT Onderwijsgroep doen?
- 17 8. Wat kan jij doen?

Wie zijn wij?

De MDT onderwijsgroep is in september 2021 het leven geroepen door OCW-SG Marjan Hammersma en MDT-directeur Jacqueline de Jager, om werk te maken van verduurzaming van MDT in het onderwijs. De MDT onderwijsgroep bestaat uit mensen met diverse achtergronden. Betrokkenen zijn werkzaam bij MDT en OCW, maar ook jongeren, docenten, maatschappelijke organisaties en verscheidene partijen uit het onderwijsveld maken deel uit van de groep.

Wie is wie in de MDT Onderwijsgroep?

Trekkers:

Marjan Hammersma
Jacqueline de Jager
Henrike Karreman
Schoutje Schouten
Erik-Jan Hakvoort
Chantal Aardse
Imane Haidour
Evelien el Andichi

Betrokken:

Alexandra de Jong
Irene de Kort
Monaïm Benrida
Noah van den Berg
Jesmai Bartels
Jan Faber
Nilab Shahedi
Stefan Burger
Chris van de Ven
Steef van Lokven
Boudewijn Brandwijk
Boris Odnot
Gökhan Öztoprak
Remco Janssen



1

Onze missie

Voor je ligt een stuk waarin we beschrijven wat wij jongeren willen bieden: de kans om - voordat ze de wereld in gaan — zichzelf en hun talenten beter te leren kennen dan dat ze nu doen.

Hoe we dat willen bereiken? Door MDT op te nemen in onderwijsbeleid, zodat scholen MDT doeltreffend kunnen en mogen inzetten. Met een MDT krijgen jongeren de kans om hun talenten te ontwikkelen, mensen buiten hun eigen bubbel te ontmoeten én iets betekenen voor de samenleving. Iedere jongere zou de mogelijkheid moeten hebben om in het onderwijs een MDT-project te doen, en daarvoor moet iedere VO, VSO en MBO school ook de mogelijkheid hebben om MDT een plek te kunnen geven in het onderwijs, mits ze dit willen.

2

Wat is MDT en wat is er al mee gedaan in het onderwijs?

MDT staat voor Maatschappelijke Diensttijd. Een rijksprogramma uit 2018, bedoeld voor jongeren van 14 tot 27 jaar. Een MDT is een traject van 80 uur in 6 maanden en kent drie doelen: je doet iets voor een ander of voor de samenleving, je leert daarvan iets over jezelf en over je talenten en je ontmoet met je MDT andere (leeftijds)groepen, culturen of soorten mensen.

De afgelopen jaren is geëxperimenteerd met de Maatschappelijke Diensttijd (MDT) in onderwijstijd. Leerlingen en studenten die op vrijwillige basis delen van hun onderwijs konden invullen met MDT. Hoe? Maatschappelijke organisaties werden betrokken bij het onderwijs en lieten jongeren onder begeleiding leren en werken in de samenleving voor minimaal 80 uur binnen 6 maanden. Waar de jongeren een MDT doen, is aan hen zelf. Dit geeft hen de kans om gerichte ervaring op te doen en te werken aan (persoonlijke) onderwijsdoelen op het gebied van socialisatie en persoonsvorming. MDT-werkplekken kunnen overal zijn, zolang wordt voldaan aan drie voorwaarden: de jongere doet iets voor een ander of voor de samenleving, de jongere kan zijn talenten ontdekken en ontwikkelen en de jongere ontmoet mensen van andere leeftijdsgroepen of culturen.

3

Als MDT al plaatsvindt in het onderwijs, waarom moet het dan nog verankerd worden?

Een MDT doen als onderdeel van je schooltijd of opleiding is nog geen vanzelfsprekende mogelijkheid. Een MDT-traject op school gebeurt nu incidenteel, op verantwoordelijkheid van de school. Dit moet structureel mogelijk worden. Iedere jongere zou in ieder geval de mogelijkheid moeten hebben MDT in te zetten als invulling van een stukje schooltijd of opleiding. MDT wordt in onderwijsbeleid en dus ook bij de onderwijsinspectie nog niet benoemd als een waardevol instrument, terwijl met MDT waardevolle onderwijsdoelen worden gediend. De nodige verankering bestaat hieruit, dat het doen van een MDT concreet wordt gekoppeld aan bestaande (en nieuwe) onderwijs- en opleidingsdoelen, zodat scholen, leerlingen, maar ook inspectie weten dat het er is en waar het voor dient. MDT moet in beleid worden beschreven als concrete invulling van schooltijd en dat is een gezamenlijke aangelegenheid van ministeries, scholen, docenten, leerlingen en andere partijen. Zodat alle scholen die willen, een MDT kunnen aanbieden aan hun leerlingen.



4

Wat mist er in het huidige onderwijs?

De vo-opleiding van scholieren en studenten bestaat grofweg uit drie onderdelen: voorbereiding op de arbeidsmarkt (kwalificatie), voorbereiding op de samenleving (socialisatie) en ontwikkeling van een eigen identiteit (persoonsvorming). In de praktijk hebben scholen echter veel aandacht voor kwalificatie en komen socialisatie en persoonsvorming op de tweede plaats. Velen ervaren schooltijd of opleiding als een lange aanloop naar een centraal examen – kwalificatie –, waardoor voor burgerschapsvorming – socialisatie – en voor talentontwikkeling en loopbaanoriëntatie – persoonsvorming – relatief weinig tijd overblijft.

In de praktijk zijn docenten, leerlingen en studenten veel tijd kwijt met het aanleren van slimme trucs om talige toetsen en examens te kunnen maken en blijft maatschappelijke vorming achter, terwijl leerlingen daar wel recht op hebben¹. Dat is een constatering van de wetenschappelijke curriculumcommissie, die de Minister van Onderwijs adviseert over het voorgestelde nieuwe curriculum door Curriculum.nu voor het po en vo. Ook in de media verschijnen eens in de zoveel tijd berichten over het minder en minder aansluiten van schoolvakken bij de interesse en behoefte van leerlingen². Het onderwijs laat weinig ruimte voor maatwerk en leeractiviteiten op basis van de eigen behoefte van jongeren, in een snel veranderende wereld. Ze hebben behoefte aan maatschappelijke en persoonlijke vorming, maar daarvoor bestemde leeractiviteiten krijgen weinig ruimte en focus.

Wat er mist in het vo, zijn leeractiviteiten op het gebied van burgerschaps- en persoonsvorming. MDT is een voorbeeld van een leeractiviteit die daaraan een belangrijke bijdrage kan leveren. Daarom moet er, voor de scholen die dat willen, beleidsmatig ruimte komen om MDT te integreren in het onderwijs.

Het MBO kent drie andere doelen: kwalificeren voor uitoefening van een beroep, doorstroom naar vervolgonderwijs en deelname aan de maatschappij (burgerschap). In de woorden van de wettelijke doelstelling voor het MBO: *“Het beroeps- onderwijs bevordert tevens de algemene vorming en de persoonlijke ontplooiing van de deelnemers en draagt bij tot het maatschappelijk functioneren.”* MDT past perfect bij die wettelijke opdracht en past goed bij de ontwikkelingen rondom burgerschapsonderwijs binnen het MBO. Op 1 oktober 2021 verscheen de Evaluatie Burgerschapsagenda mbo, waarin wordt teruggeblikt op de aanpak van het burgerschapsonderwijs, nadat in 2016 bleek dat dit om allerlei redenen geen volwaardige plek heeft binnen de scholen. In deze evaluatie wordt, mede door de scholen zelf, opnieuw benadrukt dat het burgerschapsonderwijs dringend aandacht nodig heeft en wordt opgeroepen tot het schetsen van beleidsopties: *“...met een open karakter (gericht op proceseisen aan scholen (zoals op het gebied van visie, curriculum en kwaliteitsborging (vgl. de recente wet Verduidelijking van de burgerschapsopdracht voor scholen in het funderend onderwijs)). Bij een keuze voor deze beleids optie is een norm voor voldoende/goed burgerschapsonderwijs extra van belang, alsmede een beoordeling waarbij ook wordt gekeken naar de praktijk.”*³

¹ <https://www.verus.nl/actueel/nieuws/analyse-over-derde-tussenadvies-van-curriculumcommissie>

² <https://nos.nl/artikel/2312927-steeds-minder-interesse-in-schoolvakken-cijfergemiddelde-daalt>

³ <https://burgerschapmbo.nl/app/uploads/Eindrapport-Evaluatie-Burgerschapsagenda-mbo-2017-2021.pdf>, pagina 2

MDT is een voorbeeld van een uitingsvorm van burgerschapsonderwijs, die een plek zou kunnen krijgen in de verduidelijking van de burgerschapsopdracht binnen het MBO.

5

Wat is de meerwaarde van MDT?

Wat brengt MDT de jongeren?

MDT is een kans voor jongeren om zich bezig te houden met de vraag op welke manier en met welke persoonlijke talenten zij van betekenis kunnen zijn voor mensen om zich heen. Nu of later. Het is hoog tijd dat de samenleving inziet dat we jongeren de kans en tijd moeten bieden zich tijdens hun schooltijd, hun studie of in een tussenjaar in de maatschappij bezig te houden met de vraag: ‘wie ben ik in de samenleving?’ Jongeren worden op die manier veel concreter voorbereid op een plek in de maatschappij, niet als individu, maar in verbinding met de ander. Anders gezegd krijgt een jongere door middel van MDT de kans veel concreter te werken aan zijn of haar identiteit. Jongeren worden niet alleen gelukkig door het behalen van een diploma, het succesvol afronden van een vervolgopleiding en het uiteindelijk krijgen van een baan met een bijbehorend salaris. Geluk zit meer in de vraag hoe een jongere zich met zijn of haar talenten van betekenis weet voor de omgeving en/of samenleving. MDT vormt voor jongeren een kans om zich doelgericht bezig te houden met die vraag.

MDT & Onderwijs: 610 onderwijsinstellingen betrokken bij MDT

37%

van alle MDT-deelnemers komt via school in aanraking met MDT. Dat zijn meer dan 11.000 jongeren.

25%

doet MDT volledig via school, dat zijn ongeveer 7.500 jongeren.

37%

geeft aan dat MDT gevolgen heeft voor eigen toekomst.

Drie pijlers van MDT:



Beoordeling MDT door jongeren: **7,8**

“Ik deed een half schooljaar MDT. Ik was elke dinsdagmiddag bij jongerencentrum de Sperwer en organiseerde activiteiten voor (en met) jongeren. Ik werd goed begeleid door een jongerenwerkster, mijn MDT-begeleider vanuit school en mijn mentor. Ik heb best heftige ervaringen gehoord. Ik heb door die gesprekken geleerd over mijn kwaliteit om te luisteren. Ik wist na het traject dat ik iets wilde doen met jongerenwerk in mijn loopbaan.”

— Hanneke (Havo 3)

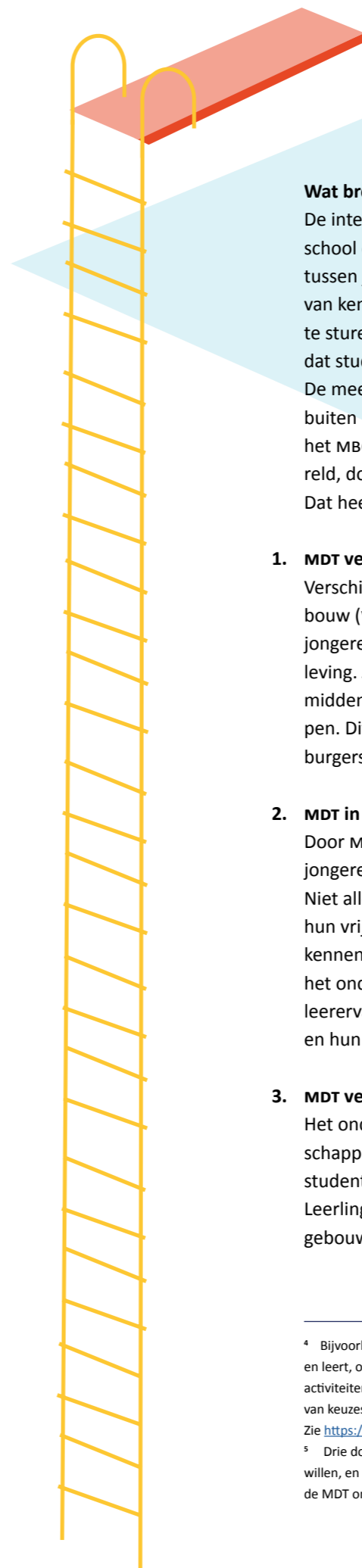


“Ik ging in het MDT Weggeeflokaal op mijn MBO-school aan de slag. Er kwam meer bij kijken dan ‘alleen kleding netjes neerleggen’: flyeren, contact leggen met organisaties, het sociale wijkteam en natuurlijk het begeleiden van bezoekers. Zij kwamen niet alleen voor gratis kleding of speelgoed, maar ook voor contact. Ik bood altijd koffie of thee aan, met een gesprekje. Ik heb mensen ontmoet waar ik niet mee in contact kom en nieuwe verhalen en mooie levenslessen gehoord. Ik kreeg het besef dat ik na het afronden van m'n MDT van betekenis wil blijven zijn voor de mensen in de wijk. Ik heb me daarna als vrijwilliger aangemeld.

— Samir (MBO niveau 2)



Hamdi uit Somalie deed vanuit haar niveau 2-opleiding mee aan MDT. Ze had geen stage en kon zo toch haar talenten laten zien binnen een zorginstelling. Het gaf een nieuw netwerk en ze vond uiteindelijk een beroepsstage. Mohamed uit Syrie organiseerde een bingo voor ouderen en werkte aan zijn skills om later in de zorg te kunnen werken. Somouadina uit Nigeria zette zich in voor jonge vluchtelingen als peer coach en hielp ze op weg met vragen over leven in Nederland. Ook begeleidde hij een jongere met zijn rapskills.



Wat brengt MDT het onderwijs?

De integratie van MDT met onderwijs zorgt voor een betere band tussen de school en haar context. In het onderwijs werken we elke dag aan de verbinding tussen jongeren en de wereld om hen heen. Dat doen we door allerlei vormen van kennisoverdracht, maar we komen er weinig aan toe jongeren de wereld in te sturen en de wereld de school in te halen. In het MBO speelt dit minder, omdat studenten vanuit hun beroepscontext vaak de wereld in worden gestuurd. De meerwaarde van MDT zit hierin, dat MDT ervoor zorgt dat studenten ook buiten hun beroepscontext kennismaken met de wereld. Zowel in het VO als in het MBO draagt MDT dus bij aan de verbinding tussen school en de buitenwereld, doordat het maatschappelijke organisaties verbindt aan het onderwijs. Dat heeft drie effecten:

- 1. MDT verrijkt en verdiept burgerschapsonderwijs en loopbaanoriëntatie.**
Verschillende kerndoelen voor de onderbouw en eindtermen van de bovenbouw (VO, VSO) en Burgerschapsdoelen (MBO) worden gediend met MDT, door jongeren projecten te laten doen ten dienste van een ander en/of de samenleving. Jongeren ontwikkelen zichzelf met behulp van het maatschappelijk middenveld en komen daarbij in contact met andere culturen en leeftijdsgroepen. Dit geeft kansen en mogelijkheden voor de implementatie van MDT in het burgerschapsonderwijs en de verrijking en verdieping van loopbaanoriëntatie.
- 2. MDT in het onderwijs bevordert kansgelijkheid op verschillende manieren.**
Door MDT gratis en (grotendeels) binnen onderwijstijd aan te bieden aan jongeren, worden financiële en/of tijdsgebonden drempels weggenomen. Niet alle jongeren hebben namelijk de mogelijkheid of stimulans om zich in hun vrije tijd in te zetten voor anderen en daarmee zichzelf ook beter te leren kennen. Wel zijn alle jongeren verplicht om onderwijs te volgen. Via MDT in het onderwijs krijgen daardoor alle jongeren de kans om een buitenschoolse leerervaring op te doen. Jongeren bouwen tijdens hun MDT aan hun netwerk en hun opgedane ervaring geeft meer inhoud aan hun cv.
- 3. MDT verlicht de werkdruk in het onderwijs.**
Het onderwijs kampt met een lerarentekort en hoge werkdruk. Doordat maatschappelijke organisaties een rol spelen in de bemiddeling tussen leerling/student en MDT-plek, neemt MDT het onderwijspersoneel werk uit handen.⁵ Leerlingen leren onder verantwoordelijkheid van de school buiten het schoolgebouw, maar doen dat onder begeleiding van maatschappelijke organisaties.

⁴ Bijvoorbeeld kerndoel 10: “De leerling leert te reflecteren op de manier waarop hij zijn taalactiviteiten uitvoert en leert, op grond daarvan en van reacties van anderen, conclusies te trekken voor het uitvoeren van nieuwe taalactiviteiten.” en kerndoel 42: “De leerling leert in eigen ervaringen en in de eigen omgeving effecten te herkennen van keuzes op het gebied van werk en zorg, wonen en recreëren, consumeren en budgetteren, verkeer en milieu”. Zie <https://www.slo.nl/publish/pages/4881/karakteristieken-en-kerndoelen-onderbouw-vo.pdf>

⁵ Drie docenten schreven een oproep om MDT te integreren met hun werk in het onderwijs. Waarom ze dat willen, en welke voordelen ze zien in het kunnen inzetten van MDT op school lees je in hun brief. Die kun je bij de MDT onderwijsgroep opvragen.

Wat brengt MDT de samenleving?

MDT zorgt voor meer verbinding tussen onderwijs en maatschappelijk middenveld, waarbij maatschappelijke organisaties iets kunnen betekenen voor de school maar ook juist andersom. Organisaties krijgen de kans om jongeren al op jonge leeftijd aan zich te binden. Iets wat de meeste (maatschappelijke) organisaties een grote uitdaging vinden. MDT doe je op basis van eigen interesse en motivatie, wat maakt dat MDT-werkplekken geïnteresseerde en gemotiveerde jongeren te werken krijgen. Naast dat dit fijn is voor de MDT-werkplek, levert dat ook betere loopbaanoriëntatie op voor de leerling, waardoor de kans op verkeerd gekozen studies afneemt en de daarmee gepaard gaande maatschappelijke kosten ook.

De impact van MDT op maatschappelijke organisaties is groot. Maatschappelijke organisaties ervaren diverse uitdagingen waarbij jongeren vaak een uitkomst zijn. Een voorbeeld uit de Haarlemmermeer is Jeugdland. Jeugdland is een buitenplaats waar kinderen kunnen ontdekken, knutselen, spelen, bouwen, etc. Er is altijd wat te doen maar het vinden van jonge vrijwilligers is lastig. Door een samenwerking aan te gaan met het lokale MDT-project en de bijbehorende mbo-school, heeft ervoor gezorgd dat er nu regelmatig een jonge vrijwilliger te vinden is. Jeugdland biedt flexibiliteit in hoe een jongere zich committeert. Eenmalig of structureel, dat kan allemaal en dat spreekt veel jongeren aan. Door de betrokkenheid van de jongeren is de capaciteit voor activiteiten gegroeid, wat weer meer leden met zich meebracht. Dit is een van de vele voorbeelden. MDT: De jongere groeit én de omgeving groeit mee.

Door MDT draagt de gehele samenleving potentieel bij aan de vorming van jongeren, waardoor onderwijs een meer centrale plaats gaat innemen in de maatschappij. Jongeren die vroeg leren dat iets doen voor een ander bijdraagt aan hun geluk, zullen die leerervaring de rest van hun leven meenemen.

6

Dit is hoe wij verankering in het onderwijs voor ons zien!

Met de meerwaarde die MDT heeft voor zowel jongeren, als ook het onderwijs, maatschappelijke organisaties en de samenleving, kan het toch niet anders dan dat het voor scholen expliciet mogelijk gemaakt moet worden, zowel in de praktijk als beleidsmatig, om MDT aan te bieden aan hun leerlingen?

Wij zien de verankering in het VO, VSO en het MBO als volgt voor ons.

Voortgezet Onderwijs en Voortgezet Speciaal Onderwijs

MDT kan als vliegwiel dienen om vorm te geven aan 'integraal leren', waarbij persoonlijke ontwikkeling van jongeren integraal onderdeel wordt van het onderwijsprogramma en onderwijs meer naar buiten gericht wordt, in verbinding met de samenleving en de wereld om ons heen. MDT is geen vervanging, of vernieuwing, maar een versterking van het werk van jongeren en hun docenten.

Maak in het VO en VSO buitenschools leren met MDT iets wat een leerling terug kan zien op het rapport en op de cijferlijst bij het diploma diploma.

Dat kan bijvoorbeeld door:

- MDT mogelijk een plek te geven in het toetsingskader van de Onderwijsinspectie in het kader van de verduidelijking van de burgerschapsopdracht in het funderend onderwijs.
- MDT te op te nemen in LOB-beleid door MDT te beschrijven als mogelijke uitingsvorm van LOB-activiteiten in het VO.
- MDT een plek te geven binnen de Nieuwe Leerweg (TL) en de te ontwikkelen praktische component van de Havo.
- MDT mee te nemen in curriculumherziening van de kerndoelen van de onderbouw en de eindtermen van de bovenbouw, bij voorkeur maar niet uitsluitend gekoppeld aan burgerschapsdoelen, waarbij leerlingen vrijwillig kunnen kiezen tot het invullen van die kerndoelen of eindtermen met een MDT.

Dit zodat alle VO en VSO scholen die MDT willen integreren in hun onderwijs daar beleidsmatig de ruimte en erkenning voor krijgen.

Dit sluit mooi aan bij:

De afgelopen jaren heeft een groep docenten en schoolleiders van Curriculum.nu nagedacht over een nieuw curriculum in het Nederlands basis- en voortgezet onderwijs (onderbouw). In oktober 2019 hebben zij hun adviesrapport aan Minister Slob van Onderwijs overhandigd, waarin ze de bouwstenen presenteerden voor een nieuw curriculum. De uitkomst: het beperken van overladenheid, het vergroten van samenhang tussen verschillende vakken en een smaller kerncurriculum met meer ruimte voor de school zelf. De wetenschappelijke curriculumcommissie die daarop volgde, schreef onlangs (september 2021) in haar derde advies aan de Minister:

“Binnen het stelsel van centrale examens (CE) en schoolexamens (SE) zou de eigenstandige betekenis van schoolexamens meer aandacht moeten krijgen. Het SE is niet bedoeld als voorbereidingsmoment voor het CE, maar geeft wel de mogelijkheid meer gevarieerde toetsvormen in te zetten. Bepaalde doelen van het onderwijs – bijvoorbeeld de persoonsvormende – lenen zich meer voor toetsing in een schoolexamen.”

Bron: <https://open.overheid.nl/repository/ronl-16fe83c9-429b-4845-90bc-a712fcbc14b1/1/pdf/Examenprogramma%E2%80%99s%20in.pdf>



Loïs en Chavon (Havo 4), combineerden hun MDT met hun profielwerkstuk. Ze gingen aan de slag bij de Gemeente Arnhem en werden onderdeel van de werkgroep die Herinneringsmaaltijden organiseerde in de stad, in het kader van 75 jaar Slag om Arnhem. Hiermee combineerden zij hun inzet voor de samenleving met een onderwijsdoel in de vorm van het PWS. Zij hadden leerervaringen op het gebied van kwalificatie, maar veel meer op het gebied van socialisatie en persoonsvorming. Op YouTube vind je een filmpje waarin ze daarover meer vertellen.



Middelbaar Beroepsonderwijs

MDT zou onderdeel kunnen worden van Burgerschap. De Burgerschapsagenda MBO 2017-2021 begint haar uiteenzetting met gemeenschappelijke uitgangspunten, met daarbij expliciete aandacht voor de ontwikkeling van een doorlopende leerlijn Burgerschap in samenwerking met het vo en daarnaast het 'benutten van buitenschoolse ervaringen'. MDT heeft een verbindend karakter en kan een leerlijn vormen die vo en MBO aan elkaar verbindt en leerlingen uit het vo en studenten uit het MBO gelijktijdig laat samenwerken binnen buitenschoolse MDT-trajecten. Binnen elk van de vier burgerschapsdimensies zorgen buitenschoolse maatschappelijke projecten voor de mogelijkheid tot internalisering en verwerking van de theorie tijdens de burgerschapslessen. Wat kan gebeuren is het maken van een expliciete verbinding tussen MDT en het curriculum van het vak Burgerschap binnen het MBO. Zodat alle MBO scholen die dat willen, MDT als instrument in kunnen zetten voor verrijking het vak Burgerschap. MBO'ers leren door middel van stage veel in de praktijk, echter dit zijn loopbaan georiënteerde en smal binnen een sector gekozen plekken. Terwijl MDT binnen een veel breder spectrum uitgevoerd kan worden, waardoor het mooie kansen biedt om in de praktijk aan burgerschap te werken in plaats van enkel klassikaal. Een grote groep MBO studenten gaat verder studeren en de vervolgstudie ligt niet altijd direct in het verlengde van hun MBO opleiding. MDT biedt studenten de kans om zich (onder begeleiding) breder te oriënteren tijdens hun opleiding om zo de juiste keuze voor hun loopbaan te maken. Ook voor de groep studenten die na hun MBO aan het werk gaan; MDT verbreedt hun netwerk en versterkt hun cv.



Floortje (13 jaar) en Meike (12 jaar) (praktijkonderwijs) zijn op zoek gegaan naar het oudste voorwerp bij een bewoner in een verzorgingstehuis. Vragen stellen aan iemand die je niet kent was best wel spannend. De bewoner vertelde heel boeiend over haar verleden en wat haar hielp bij het maken van keuzes en waar ze achteraf trots op was. Het zet je aan het denken over waar je bij jezelf trots op mag zijn terwijl je dat misschien helemaal niet zo bent. Ook hebben wij geleerd om de juiste vragen te stellen en hoe je informatie die je hebt gekregen goed kunt presenteren.

Noa 13 jaar; Ik heb veel dingen kunnen oefenen bij dit project. Klimmen vond ik het leukst. Daarbij heb ik ontdekt dat ik veel meer kan dan ik dacht. Dat zag ik bij het klimmen maar herken ik ook wel van school dus ik ga hier nog vaak aan terug denken. Ook vond ik het leuk dat ik andere jongeren heb leren kennen die niet bij mij op school of volleybal zitten.



Geef MDT in het MBO een plek bij het vak Burgerschap en binnen LOB. Dat kan bijvoorbeeld door:

- A. MDT op te nemen in het burgerschapsonderwijs door MDT binnen de verduidelijking van de burgerschapsopdracht te beschrijven als mogelijke uitingsvorm van burgerschapsactiviteiten.
- B. MDT op te nemen in LOB-beleid door MDT te beschrijven als mogelijke uitingsvorm van LOB-activiteiten in het MBO.

Zodat alle MBO scholen die MDT willen integreren in hun onderwijs daar beleidsmatig de ruimte en erkenning voor krijgen.

Lars (VWO 5); Ik ben betrokken bij de organisatie van het jongerenparlement, een MDT project vanuit het Candea College in Duiven. Ik ben altijd al politiek geïnteresseerd geweest en MDT biedt mij de gelegenheid om contact te maken met de griffiers. Ik mag meedenken en ideeën opperen over plannen en situaties in de gemeente. Het is interessant om te zien hoe het in de lokale politiek gaat en het is een mooie gelegenheid voor mij om ervaring op te doen voor later. We gaan echt aansluiten en meepraten met de gemeenteraad. We worden, en dat voelen we ook, echt serieus genomen.



“Voor Anwar (MBO niveau 4) was zijn MDT project een hele uitdaging, hij kwam er naar eigen zeggen pas tijdens de uitvoering achter dat hij eigenlijk heel sociaal vaardig is. Anwar heeft samen met een maatschappelijke organisatie in de wijk waar hij woont een reeks buitenbioscoop avonden opgezet. Vanuit niets een sociaal evenement neerzetten in een wijk waar de sociale cohesie zwak is. Tijdens het organiseren en werven van deelnemers heeft hij geleerd om op vreemde mensen af te stappen en ervaren dat dit positief verliep. Hij heeft geleerd dat je door samen te werken met partners uit de wijk, je in korte tijd gave dingen kunt manifesteren. Zijn netwerk heeft hij uitgebreid en binnen zijn opleiding Sociaal Werker komt dit geheel van pas.”

Wat gaat de MDT Onderwijsgroep doen?

De onderwijsgroep zal de elementen gaan verzamelen die nodig zijn om MDT te kunnen verduurzamen in het onderwijs. Voor het identificeren van die elementen zijn drie vragen gesteld:

1. **Wat is er nodig om het MDT-concept te kunnen verankeren in het onderwijssysteem?**
2. **Wat is er nodig om MDT-projecten laagdrempelig uitvoerbaar en implementeerbaar te maken op scholen?**
3. **Wat is er nodig om de naamsbekendheid van MDT te vergroten in het onderwijsveld?**

Hieruit kwamen de volgende onderdelen naar voren waar de onderwijsgroep zich op zal gaan richten:

- Het schrijven van een beleidsadvies voor een doorlopende leerlijn burgerschap waarin MDT als optie vervat zit.
- Het schrijven van een beleidsadvies voor hoe MDT als instrument ingezet kan worden bij verschillende vakken, zoals Nederlands en Maatschappijleer.
- Het maken van een kick-start pakket voor scholen om hen te helpen bij het opzetten van MDT-projecten op hun school.
- Het aanleggen van een inspiratieboek waarin scholen voorbeelden van MDT-projecten kunnen vinden, ter inspiratie en ter kennisuitwisseling.
- Het organiseren van bijeenkomsten om scholen kennis te laten maken met MDT.
- Het organiseren van werkbezoeken tussen scholen die nog geen MDT op school hebben en scholen die de ervaring wel hebben.

We richten ons hierbij primair op het VO, vso en MBO, maar sluiten niet uit dat HBO en WO-opleidingen ook ruimte bieden om studievoortgang te boeken met behulp van MDT.

En wij hanteren hiervoor de volgende tijdlijn:

- **Begin 2022:** elementen voor verankering selecteren en veld + raden betrekken.
- **2022:** aansluiting burgerschap, LOB en andere onderwijs-onderdelen in VO en MBO.
- **2023-2024:** implementatie.

Wat kan jij doen?

Wij kunnen dit niet alleen, wij hebben jouw hulp hard nodig. Alleen samen kunnen wij ervoor zorgen dat alle jongeren de kans krijgen op buitenschools leren, om zichzelf te ontdekken en om in het onderwijs aan hun toekomstige plek in de samenleving te mogen snuffelen.

Help ons dit realiteit te maken. Help ons om MDT op de politieke agenda te zetten en het te blijven agenderen. MDT mag niet naar de achtergrond verdwijnen of verloren gaan.

Help jij ons om ons toekomstbeeld werkelijkheid te maken?

Laat dan jouw stem horen voor MDT:

1. Deel het MDT-verhaal met je collega's.
2. Nodig MDT-ervaren onderwijspersoneel, jongeren en maatschappelijke organisaties uit om hun verhaal te delen met onderwijsinstellingen bij jou in de buurt. [Bekijk de organisaties in jouw buurt](#) of neem contact op met een [landelijke organisatie](#) die je verder kan helpen.
3. Bekijk de MDT-website voor organisaties als je wilt kijken hoe je als onderwijsinstelling betrokken kan raken bij MDT: [Maatschappelijke Diensttijd – organisaties](#)

